

bogovi njegove hčere snubijo. Saj vémo, da ga še v poznejših časih ni bilo čez Jupitra snubača. Ljudstvo še ni porajtalo na natorne moči, ni mu bilo mar: ali rojijo po zemlji ali po nebu.

To so bili rajski časi! In koliko je še dandanašnji takih ljudi, ki hrepené po tistih starodavnih rajskih, zlatih časih golega zverinstva in nevednosti. Kaj pa je bilo rajskega v tistih časih? Rajsko je bilo življenje, ker serce še ni več pozelelo, kar svet dati zamore. Kjer ima človek, cesar želi, tam, pravi, da je raj, tam je veselo življenje, tje si želi.

Človek pa, ki je z neprecenljivimi lastnostmi od Stvarnika svojega obdarovan, je čedalje bolj k zavednosti prihajal, svoje moči je začel spoznavati, ker duh mu je bil dan uma in pameti. Neizrečeno hrepenenje ga prime, doseči hoče, kar mu v persih kalí. Ko se mu je pa neugasljiva želja v sercu unela, je vdihnil njegov duh vsim stvarém vsaki svojo prečudno moč. Dobri in hudi duhovi so tičali v stvaréh kakor mu je ktera telesne dobrote ali nadloge in nesrečo prinašala. Zdaj je bilo povsod vse polno tako imenovanih manjših bogov. V svoji družini je človek imel polbogove, ki so se mogli z boginjami in bogovi, — postalo je boginsko ljudstvo. Zdaj so sklenili otroci tužne matere zemlje, ki je bila od višjega boga zaničevana, bogu gospodarstvo vzeti. Hrepenel je človeški duh po svoji oblasti in mogočnosti. Bogovi se čedalje bolj od njega ločijo, ker njih je bilo poprej gospodarstvo na zemlji. Tega pa bogovi niso mogli terpeti, da bi človek toliko moči imel. Toraj so se sperli; zmiraj redkeji so bili med ljudmi, na visokem Olimpu so si sedež izbrali, zemski velikani pa so postavili hrib na hrib, — hotli so bogovom kraljestvo vzeti. Takrat je že bogovom za živo šlo. Bil je ravno nastopil Jupiter ali Dij preganjavec svojega očeta Krona ali Časa, kar je tudi vzrok bilo punta. Ko bi ne bil Jupiter od kiklopov strele in groma dobil, bi se ne bil obderžal. Pod gorečo goro mu je Vulkan strele koval, ki jih je Jupiter v svoji jezi z gromom in bliskom po spuntanih ljudéh metal.

Od tega časa je bog z gromom in strelo gospodaril po vesoljnem svetu. Grom in strela sta bila njegova grozna moč, in gorje tistemu, ki ga je razžalil. Strah in groza sta tedaj obhajala stare ljudstva, ko je gromelo, ker so mislili, da se serditi bog čez nje jezi in v svoji serditi jezi pokončuje neusmiljeno enega kot družega. To je jim bila šiba razkačenega boga, pa tudi vse druge reči, ki pridejo z gromom: toča, strašnji viharji in plohe. Kar jih je od te strani hudega zadelo, je veljalo pri njih za osodo. Taki zapopadki so se ukoreninili v mladem deblu poslednjih narodov. — Kako žalosten je bil ta človeški stan! človek se je vidil podverženega strastnemu djanju boga, ki ga niso omečile ne britke solze ne reve in nadloge, ki je le želel maševati se nad revnim ljudstvom. Ni se bilo moč otéti njegovi jezi drugač kot da mu je moglo ljudstvo prostovoljno več svojih ljudi žertovati, če je hotlo, da je nadlogam in revam konec storil. Kervoželjin in pokončljiv je bil gospodar vsih bogov po spridenih mislih ljudi. Po narodih se je njegovo ime prerodovalo: Dij in Jupiter je bil tisti zemljostresatelj in pokončevavec pri Gerkih in pri Rimljanih. — Se vé da je tudi dobrote delil, pa človeštvo je nava-jeno hitro pozabiti, reve ga pa še tepó, toraj tudi ni v našem namenu pokazati, koliko dobrega da je prišlo od njega. Vlastje boga je večidel ostalo, akoravno se je ime po narodih menilo. Gališki narod je imel svojega gromovnika Tarana, slovanski svojega Peruna, nemški pa Thora. Vse ljudstva so po natornem bogočastji v paganski časih terpele pod vlado neusmiljenih nikoli sitih bogov. Al častiti jih čez vse, jim bogoslovje je zapovedovalo. Zameriti se jim je bilo lahko, in človek, družina in narod je bil zgubljen; božja jeza in serd sta jih neusmiljeno tepla, dokler niso na germadah žertovali veliko svojih bratov.

Vražne ljudstva so zaupale svojim zapeljivim strežnikom božjim, ki so jih ciganili in derli do kervi.

Tako se je godilo v tistih starodavnih časih, ki jih le po basnih poznamo, tako se je godilo med bolj omikanimi Gerki in Rimljani, med Celti in Slavjani in Nemci, in sploh med vsimi znanimi ljudstvi, dokler je natorno bogočastje med njimi veljalo. (Dalje sledí.)

Kratkočasnice.

Pameten snubač. — „Očka! dajte mi svojo hčerko za ženo, brez ktere mi ni mogoče živeti“. Oče vpraša snubača: „Kaj poznate mojo hčer?“ — „Ne“ — mu odgovori. — „Kako to? saj ste mi rekli, da nemorate živeti brez nje“. — „Ja, to je takole: vé, da Vaša hčerka bo imela 12.000 gold. dote, jez pa nimam nič, s čimur bi živel, in tako smem pač reči, da ne morem živeti brez Vaše hčere“.

Dobro ji je povedal. — Neka čevljarica (šuštarica) ki se je rada lišpala, je pomirjala v štacuni nov slamnik, in svojega hlapca, ki ga ji je imel domu nesti, vpraša: „Tonče, poglej me: ali se mi dobro podá?“ „O kaj dobro! — odgovori zviti hlapec — kakor da bi Vam bil naravnost iz glave izrastel“.

Novičar iz raznih krajev.

Neki vertnar je ministerstvu predložil nasvèt, kako bi mogla vlada po vsem cesarstvu ceste z drevjem zasaditi in iz tega lepe dohodke si nakloniti. — Iz Dunajskega zbora se še zmiraj ni zvedilo nič gotovega; časnikarji ugibujejo še zmiraj to in uno. V saboto je bila 12. seja, ki je terpela od 1. do 5. ure; pravijo, da v ti seji se je utegnilo kaj gotovega skleniti (kar pa še ni znano), ker angleški minister lord Russel je imel v pondeljek že iz Dunaja odriniti. — Kako važne ste donavske knežii Valahija in Moldava za naše cesarstvo, se razvidi iz velike kupčije, ki je med knežijami in avstrijskim cesarstvom; nek kupčijsk izkazek od leta 1852 nam pové, da v letu 1851 se je v ti knežii avstrijskega blaga vpeljalo za 9 mil. 447,200 piastrov, iz knežij v naše cesarstvo pa se je vpeljalo blaga za 19 mil. 124,374 piastrov. — Kato-liška cerkev v Valahii je od cesarja Franc-Jozefa 2000 fl., od presv. cesarja Ferdinanda pa 1000 fl. prejela. — 30. sušca je imelo tistih 18 romarjev, ki so v Jeruzalem na božjo pot šli, že v Palestino priti. V Smirni se jim je na ladii pridružilo 200 Turkov, ki so večidel romali v Méko. — Iz Segedina se 17. dan tega mesca piše, da reka Tisa v Banatu strašno škodo dela po povodnjih krog in krog; sila veliko polja je že šlo pod zlo. — Od vojske pred Sevastopoljem se še ne vé konec. Goršakov je pisal 15. t. m. pismo v Petrograd, v katerem pravi, da bombe sovražnika dotistihmal niso še veliko škodovala terdnjavi; kar so podnevi razrušile, so Rusi ponoči spet popravili in pokončane topove in pobite vojake so namestili z novimi. Če je res, da je imel Omer-paša s svojo armado še le 15. dan t. m. proti Almi marširati in boj začeti, bo začeta strašna vojska še dolgo terpela. Francozi pošiljajo še zmiraj armado za armado v Krim. — Kar se pa vojske tiče na izhodnem morji, je osnovo za letošnji boj izdelal sam knez Paskievič in Metavokot središče vojskovanja določil. — Perve dni tega mesca sta prišla v Petrograd dva polka Baškirov, kateri stanujejo med Uralom, kirgiško puščavo in reko Ob v Azii. Bilo jih je skupaj okoli 4000 mož. Pridši v predmestje Petrograda so se hotli, ker niso bili vajeni mestnega življenja, vsi razkropiti, misleči doma smo. Pa ko so jih skupaj spravili, niso hotli iti v kasarno, rekoč, kaj bi bilo, ako bi potres postal, in sploh še nismo nikoli v tako veliki hiši stanovali. Ni jih bilo moč v njo spraviti; šotore poskerbeti so jim mogli, da so bivali pod njimi. Ko pride dan odmarširati so rekli: Sklenili smo cara svojega

s carinjo gledati v Petrogradu od obličja do obličja, ter nehali niso prej, da mogel se je sam car pokazati, ker carinja je bila boleha in vreme je bilo slabo. Med nje pridšega cara so sprejeli s hrupom in s tako strastno ljubeznivostjo, da ni mogoče reči. Baškiri, sinovi merzlih puščav, si niso mislili cara med seboj, temveč svojega dobrotnika, svojega očeta; roke in oblačilo so mu ljubovali, konja njegovega božali in neizrečeno veselje razodevali še čez dve uri, in pevajoči zapustili so Petrograd. — Car Aleksander II. je 12. t. m. oklical svojim podložnim na Rusovskem odpušnje nekterih starih dolgov in mnoge nepolitične jetnike je pomilostil popolnoma, mnogim pa je odpustil kazni deloma. Za podložnike na Poljskem in Finskem bo pozneje sledila enaka milost. — Vsi angležki časniki so polni slave, s katero prejemajo francozkega cesarja Napoleona v Londonu; kraljica mu je 18. dan t. m. podelila najimenitniši angleški red, red hlačnega traka, od kterega bomo tistim bravcem, kterim zgodovina tega reda ni znana in kterim se ime tega reda čudno zdí, drugo pot kaj več povedali. Ako se ozremo na leto 1815 nazaj, ko je angleška vlada stricu tega Napoleona, Napoleonu I., ravno ko je pribežal na Angleško zavetja iskat, napovedala, da mora na otok sv. Helene v jetnišnico iti, kjer je res v letu 1821 umerl, moramo nehoté zaklicati: kako se spreminjajo časi na svetu! — Spet se govori, da pride Napoleon na Dunaj. 1. dan maja bo slovesno odperl obertnijsko razstavo v Parizu, in potem se bo morebiti spet na pot podal, če v tem ne bo mir sklenjen. — Angleška vlada bo vzela 160 milijonov na pösodo za državne potrebe prihodnjega leta, v kterem so nje dohodki prerajtani na 630 milijonov, stroški pa na 860 mil. Rothschildi ji bojo to posojilo poskerbeli. — Od srečno odvernjene nesreče, ki se je primerila 12. dan t. m. sv. očetu papežu in še 130 družim osebam, smo zvedili zdaj še ta, da to nesreča se ni zgodila v Rimu, ampak več milj od Rima v nekem starem samostanu pri cerkvi sv. Neže. Čeravno se sv. oče niso celo nič poškovali, so jim vendar potem pušali, da bi jim tudi strah kaj ne škodoval. Zlo enaka nesreča se je v letu 1500 na sv. Pavla dan zgodila papežu Aleksandru VI., ko se je tudi strop vderl; takrat pa sta dva kardinala smert storila in veliko družih oseb je bilo zlo poškodovanih. — Nekdo na Francozkem je po večletnih skušnjah prerajtal, da človeka sedemnajstkrat ložeje strela zadene, preden on v lotrii le enkrat veliko srečko (veliki loz) zadene. — Časniki pripovedujejo od nekega 18 let starega zamaknjene ga dekleta v Švajci, Kristine Bergerjeve po imenu; vsaki dan enkrat se zamakne in v tem razlaga ljudem čudne reči, na priliko: vsi izveličani v nebesih so enako veliki, enako lepi in enako oblečeni, vendar je več stopinj v nebesih, naj višje ona še ni mogla dospeti; Mojzes je na 18. stopnji, Lazar na 23., rusovski car Nikolaj na 1., vikar v R. (ki še živi) pride na 7. V peklu pa so vsi kakor derva na skladanicah nakupičeni. — V Parizu so spet zasledili zarotnike, kteri so namerjali svoj hudobni namen v poslopji obertnijske razstave ravno takrat izpeljati ko bi bil cesar razstavo slovesno odperl. Pod tem poslopjem je namreč prostorn ventilator, v kterem človek prav lahko pokonci stoji; v ta prostor so zarotniki hotli tako imenovano „peklensko mašino“ postaviti in jo sprožiti ravno ob slovesnem učastovanji razstavnega poslopja. Lahko bi bilo več tisuč ljudi ob življenje prišlo, ako bi se bilo to zgodilo. — 22. dan t. m. je tast kneza črnogorskega gosp. M. Kvečić, ladjar in odbornik teržaške zbornice, 70 let star, v Terstu umerl. —

Iz Gorice smo od 19. aprila prejeli sledeči že zlo zakasneni dopis, kterega le na posebno željo gosp. dopisnika vzamemo v „Novice“; naši bravci so menda že tako sami sodbo sklenili, da se nič spodtikljivega ni pelo v ome-

njeni „besedi“; naš gosp. dopisnik A. M. pa tudi v 22. listu ni nič žalega rekel, ko je le razodel željo mnogih, da bi se itd. itd. Če so imeli ti kaj zoper prepevane pesmice, je to njih posebna idiosyncrasija, in kdo more zoper vse idiosyncrasije na svetu! — Dopis se pa takole glasi: Gosp. A. M. v svojem odgovoru 28. marca v 26. listu „Novic“ naznanja 3 pesmi, ktere so se v glasbeno-govorniški besedi, od mene 8. marca napravljeni, nekterim zdele nekako spodtikljive: „Die Spielkarten“ iz Seidlnovih „Bifolij“; „der wilde Jäger“, Ballade von Bürger iz 3. dela Mozartovega berila za spodnji gimnazij, in „Elvira“ ali „La notte orribile“ iz časopisa za gospoje pod naslovom „la Ricamatrice“. Kdor pozna Seidelnove Bifolije in Mozartovo šolsko berilo, me bo oprostil dokaza, obljubljenega v mojem članku 20. marca, in mi bo veroval na mojo besedo, ako ga zagotavljam, da je tudi tretja, laška pesem imela enako namero, dokazati, da vsako hudobijo dojde božja kazni. V. J. Mencil.

Serbsko klagovanje za mertvimi.

(Dalje.)

4. *Dve in dve.*
Stojte druge, da se poslušamo,
Da o le ti tugi govorimo.
Na pot se je Ivane odpravljaj,
Za njim tužna mati pristajala,
Tužna mati in bratje žalostni,
In ljubica mnogo žalostiva,
Pa tako mu veli svoja mati:
„Kod si mi se namenil moj sinek?“
Bratje vele: „kod češ naša dika?“
Svoja ljuba: Kam češ moj gospodar?
„Na tem tamkej poti grozno dolgem
„Od kodar se nikdar ne prihaja?
„S kem češ mene tužno zapustiti?“
Ivane se proti njim oberne
Pa žalostno besedo govori:
„Nekar mati za mano ne hodi,
„Mati moja in bratje rojeni,
„In ljubica moja premilostna!
„Ne morem se damo k vam verniti,
„Ker sem odšel k ovi grajevini.
„Tam bom našel tri grade careve
„V gradu pervem ni žarkega sonca,
„Poleti grad drugi vode nima,
„Tretji pa grad ognja zimi nima,
„Tu vam bom jez na veke vekoval.“
Oj, Ivane, žalostna ti mati!
Mati tvoja in bratje rojeni!
In ljubica mnogo žalostiva!

5. *Spet tako.*
Ločil se je hišni starašina
Iz ovega³⁾ doma žalostnega,
Za njim stara mati pristajala,
Ter ga s tugo ona zaklinjala,
Da bi ne šel tamkej na te pota,
Pa mu tužna tako govorila:
„Oj, Ivane, sinek, dobro moje,
„Komu puščaš svojo tužno mater,
„In žalostno vereno ljubico
„Zajokane brate in sestrice
„In nesrečno svojo deco mlado?“
K materi se Ivane oberne,
Pa besede ji te pregovori:
„O tako mi, moja stara mati!
„Tebe puščam tvoji deci mili,
„In ljubico mili deci svoji,
„Moje brate prebelemu danu,
„In sestrice u svoje domove.
„Meni treba tamkej potovati,
„Mene ondi večé dobro čaka.
„Tamkej nek so trije beli gradi
„V enem vedno žarko sonce sije,
„To je meni danes potamnelo⁴⁾;
„U drugemu ljuta kača spava,
„Ktera mi bo pila oči černe;
„V tretjem neki biva černa zima,
„U tem hočem večno zimovati.“
Pa zdej temu domu na veselje!

(Dalje sledi.)

1) Pri belih Krajncih dika 1. slava, 2. blaženost nebeška.
2) Beli Krajnci pravijo: vekovati, ewig seyn, večno-no-na biti.
3) Ov, ova, ovo pri Belih Krajncih v enaki rabi s ta, to, ta.
4) Tudi Beli Krajnci pravijo: tama, tamniti, ne pa tema.

Stan kursa na Dunaji 21. aprila 1855.

Obbligacije	5 %	81 ³ / ₄	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	82 ¹ / ₂	fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	71 ¹ / ₄	fl.	Windišgrac. „ „	20	29 ³ / ₄ fl.
dolga	4 %	64	fl.	Waldstein. „ „	20	28 ³ / ₄ fl.
	3 %	50	fl.	Keglevičeve „ „	10	11 ¹ / ₂ fl.
	2 ¹ / ₂ %	41 ¹ / ₄	fl.	Cesarski cekini.	5	56 fl.
Obblig. 5% od leta 1851		B 95	fl.	Napoleondor (20 frankov)	9	49 fl.
Obblig. zemljiš. odkupa 5%		78	fl.	Suverendor	17	4 fl.
Zajem od leta 1834		218 ³ / ₄	fl.	Ruski imperial	10	1 fl.
„ „ 1839		118 ³ / ₄	fl.	Pruski Fridrihsdor	10	34 fl.
„ z loterijo od leta 1854		103 ¹ / ₄	fl.	Angležki suverendor	12	23 fl.
„ narodni od leta 1854		86 ¹ / ₄	fl.	Nadavk (agio) srebra:		na 100 fl. 26 ³ / ₄ fl.

Loterijne srečke:

na Dunaju } 46. 37. 36. 11. 31.
v Gradcu } 18. aprila 1855: 59. 79. 13. 37. 47.
Prihodnje srečkanje bo na Dunaji in v Gradcu 28. aprila 1855.